

नेपाल राजपत्र

भाग १

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २०] काठमाडौं, आषाढ १५ गते २०२७ साल [अतिरिक्ताङ्क १२

राष्ट्रिय पञ्चायत सचिवालयको

सूचना

श्री ५ महाराजाधिराजबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सोह्रौं अधिवेशनलाई २०२७ साल आषाढ १५ गते रोज २ का दिन बक्सेको सम्बोधन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

शाही-सम्बोधन

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेश्वरदि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रवल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समर-विजयिनाम् ।

(१)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू,

हाम्रो दलविहीन प्रजातान्त्रिक पञ्चायत प्रणाली प्रादुर्भाव भएदेखि नेपाल र नेपालीको शान्तवृत्तित, परस्परा तथा चरित्रलाई सहजै पहिल्याउन तथा विश्वको बदलिँदो परिस्थिति र गतिसँग सामयिक बन्दै जान यस व्यवस्थाले नेपाली मात्रको मन-मस्तिष्क तथा उनीहरूको चिन्तनशैली र गतिलाई व्युँझाई नयाँ मोड दिनमा जे जति स्वाभाविक सगाउ पुऱ्याउन सफल भएको छ, त्यो सबै, यसै व्यवस्थाले तीब्रताका साथ ल्याएको राजनीतिक, आर्थिक र सामाजिक विभिन्न क्षेत्रका आधारभूत परिवर्तनहरू र प्यारा देशवासी प्रजाहरूकै चिर सहयोग र सद्भावनाकै प्रतिफल हो भन्न पाउँदा हामीबाट ठूलो सन्तोष व्यक्त गरिबक्सेका छौं । परिस्थिति, आवश्यकता, अनुभव तथा जन-मनोभावना अनुसार व्यवस्थाको विभिन्न पक्षमा सम्बद्ध परिवर्तनहरू ल्याउने कार्य भइरहेका पनि छन् । व्यवस्थाका आधारभूत कुराहरूमा आघात पुऱ्याउने खालका परिवर्तन ल्याउन खोज्ने विचारधारा तथा काम-कारवाईप्रति स्वाभाविक रूपमा प्रतिक्रिया जनाउने प्रवृत्ति सामान्य पञ्चहरूमा पनि प्रादुर्भाव भइसकेको छ र उनीहरूमा राजनीतिक चेतन जागृत हुनुका साथै मुलुकको विकास गर्ने भावना उत्साहबर्द्धक रूपमा देखापर्न थालिसकेको छ तापनि अझै बढी आउनु पर्ने कुरा स्वाभाविकै हो । नेपाल र नेपालीको हित तथा भलो हुने कुरा र व्यवस्थाको परिधिभित्रै समसामयिक र उपयोगी परिवर्तन ल्याउन यो व्यवस्था सफल तथा गतिशील छ जसले गर्दा नेपाली समाज बढी जागरुक, सुसंगठित र दरिलो बन्दै गएको छ । पञ्च तथा वर्गीय संगठनका सदस्यहरूमा कर्तव्य तथा अधिकारको बोध र अधिकाधिक मात्रामा उनीहरू मुलुकको प्रशासनमा सम्मिलित भएकोमा हामीलाई गौरव लाग्नु स्वाभाविकै हो । यो सबै सफलता तथा प्रवाहलाई अझ सुदृढ, क्रियाशील तथा चिरस्थायी तुल्याउँदै लैजानु सम्पूर्ण पञ्च, वर्गीय संगठनका सदस्य र नेपाली मात्रको महत्वपूर्ण कर्तव्य भएको छ ।

मेरो सरकारले विगत वर्षहरूको कार्यान्वयन, अनुभव तथा प्रयोगको आधारमा विकेन्द्रीकरण योजनालाई अझ अगाडि बढाउन, स्पष्ट र निश्चित कदम अपनाउनेछ । जन-प्रतिनिधिहरूको बढ्दो चेतना र कार्यकुशलतालाई ध्यानमा राखी उनीहरूलाई अझ सक्षम र स्वावलम्बी बनाउने तर्फ पनि मेरो सरकारले कदमहरू चाल्नेछ ।

“गाउँफर्क” राष्ट्रिय अभियानबाट सर्वसाधारण जनतामा सचेतना र कार्यतत्परताको उत्साहबर्धक लहर आएको हो । राष्ट्रिय जीवनमा स्फूर्ति र जनजागृति ल्याई स्थानीय विकास कार्यक्रमलाई जनस्तरबाट अगाडि बढाउन राष्ट्रिय अभियानलाई बढी क्रियाशील बनाउन मेरो सरकारले प्रभावकारी कदमहरू उठाउनेछ ।

पञ्चायतहरूको माध्यमबाट हुने स्थानीय विकासको कार्यक्रमलाई बढी लाभदायक तुल्याउन मेरो सरकारले उपयुक्त साधनको व्यवस्था गर्ने कोशिश गर्नेछ र दुर्गम क्षेत्रको विकासका लागि छिटो र प्रभावकारी उपायहरू अपनाउनेछ ।

आधिकारिकतर्फ विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुलुकको द्रुततर आर्थिक विकास आज हामीहरूको सबभन्दा ठूलो खाँचो हो । शोषणरहित एक उन्नत र विकसित समाजको निर्माण नै हाम्रो मुख्य लक्ष्य भएकोले आज मेरो सरकारको समस्त प्रयत्नहरू त्यसै दिशातर्फ लक्षित भएका छन् ।

देशको बेदो आकांक्षाहरूलाई पूरा गर्न साधनहरूको बढी परिचालनको आवश्यकता हुन्छ । देशको विकासको क्रममा यो निरन्तर जारी रहने प्रक्रिया हो । आन्तरिक साधनको सक्दो परिचालनमा हामीले सदैव कटिबद्ध हुनु परेको छ । विदेशी सहायताबाट अवश्य पनि हामीलाई बोझ केही कम हुन्छ तर विदेशी सहायताबाट मात्रै हाम्रा सबै आवश्यकताहरू पूरा हुन सक्दैनन् । वास्तवमा कुनै पनि देश आफ्नै प्रयासबिना उन्नत हुन सकेको छैन । साधनहरूको बढी मात्रामा परिचालन गर्न क्रमिक रूपमा हामी सफल भइरहेका छौं र यो प्रयासलाई जारी राख्ने प्रयत्न मेरो सरकारले गर्नेछ ।

यता केही वर्षदेखि हामीले आर्थिक विकासको क्रममा विभिन्न स्थितिको सामना गर्ने समयानुकूल कदमहरू उठाइआएको सबैलाई विदितै छ । साधनको प्रभावकारी ढङ्गबाट उपयोग गर्ने सिलसिलामा विकास बजेट तर्जुमा गर्दा अपनाइएको “कार्यक्रम नियोजन” प्रणाली अनुसार देशको सीमित साधनहरूलाई अधिकतम आर्थिक फाइदा हुने कामहरूमा लगाउन मद्दत मिलेको कुरा महसूस गरिएको छ । भविष्यमा पनि यस प्रणालीलाई सुदृढ गर्दै लगिनेछ ।

देशको आर्थिक विकासमा ठोस योगदान दिन केही खास विकास कार्यक्रमहरूबाहेक अन्य सबै विकास कार्यक्रमहरूको चालू खर्चलाई आगामी वर्षको बजेटमा विकास खर्चको तथ्याँ परिभाषाअनुसार सञ्चालन गरिनेछ । यस वर्गीकरणबाट सरकारी खर्च कुन कार्यको निमित्त कति मात्रामा भएको छ भन्ने स्पष्ट जानकारी हुनेछ ।

आगामी आर्थिक वर्षदेखि लागू हुने चौथो पञ्च वर्षीय योजनाको मसौदा जनसमक्ष आइसकेको छ । अहिलेसम्मको अनुभवको आधारमा बढी व्यावहारिक र देशको सीमित साधनहरूको उपयुक्त र प्रभावकारी परिचालन हुने गरी प्रस्तुत योजनाको तर्जुमा भएको छ र मेरो सरकारले योजनाको कार्यान्वयनमा बढी ध्यान दिने भएको छ । प्रस्तुत योजना पूरा भएपछि वार्षिक राष्ट्रिय उत्पादनमा ४ प्रतिशतका दरले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ ।

लगानीको अधिकांश भाग बढी उत्पादनशील क्षेत्रमा लगाउने नीतिअनुरूप कृषि लगानीमा वृद्धि गर्नका साथै कृषि सम्बन्धी अनुसन्धान, प्रसार र संस्थागत सुविधाहरूलाई अझ प्रभावकारी बनाउन संगठनमा समन्वय बढाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । उत्पादन साधन र शक्तिलाई व्यवस्थित रूपमा परिचालन गरी देशको जलवायु अनुकूल खाद्यान्न बाली, नगदे बाली, फलफूल खेती, पशुपालन र मत्स्यपालन सम्भाव्यताका आधारमा केन्द्रित गरी कृषि विकास कार्य सञ्चालन गर्न मेरो सरकारले विशेष जोड दिनेछ । साथै आवश्यक मात्रामा सिंचाईको सुविधा उपलब्ध गराउन सिंचाई आयोजनाहरू कार्यान्वित गर्ने काम र तराई तथा पहाडी टारहरू केहीमा नयाँ सिंचाई आयोजनाहरूको निर्माणको साथै भविष्यको योजनाहरूको लागि आधार तयार गर्ने सम्भाव्यता अध्ययनको काम मेरो सरकारले चालू राख्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण ४६९ गबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ ।

भूमिसुधार सम्बन्धमा जग्गाको सही स्थिति र क्षेत्रफलको लगत तयार गर्न पहाडी क्षेत्रमा पनि कित्ता नापीको काम प्रारम्भ गरिनेछ । सहकारिताको सञ्चालनलाई बढी प्रभावकारी बनाई तथा अनिवार्य बचतको रकमलाई सुनियोजित तुल्याई कृषि प्रदाय, कृषि कर्जा र कृषि बेचबिखनको माध्यमद्वारा किसानलाई सहूलियत पुऱ्याउने कुरामा मेरो सरकार दृढ छ । यस वर्ष तराईका केही जिल्लाहरूमा निश्चित कूतको व्यवस्था गर्नेतर्फ मेरो सरकारले कदम चाल्नेछ ।

वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकासको सन्दर्भमा लागू गरिएको योजनालाई आगामी वर्षमा पनि चालू राख्ने कार्यक्रम छ । यसको साथै, लिलाम प्रथा बन्द गरी स्थानीय वन उद्योगको व्यापक रूपमा विकास गर्ने कार्यको शुरुआत भइसकेको छ ।

यातायात विकासको क्षेत्रमा सन्तोषजनक कार्य भएको छ । महेन्द्र राजमार्ग लगायत अन्य ठूला राजमार्गहरूको निर्माण कार्यमा प्रगति भएको छ । आगामी वर्ष राजमार्गहरूको निर्माण कार्य अरु तीव्र गतिले सम्पन्न गरिनेछ ।

हवाई यातायातको ठूलो महत्त्व भएकोले काठमाडौंको त्रिभुवन विमानस्थल लगायत पाँच महत्त्वपूर्ण विमानस्थलहरूको विकास गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ । शाही नेपाल वायु सेवा निगमलाई सुव्यवस्थित गराउनेतर्फ आवश्यक कदम चालिएको छ । दुर्गम स्थानहरूमा प्रयोगात्मक रूपमा चलाइएको स्टोल विमान सेवालाई स्थायी रूपमा चलाउने प्रयत्न जारी नै रहनेछ ।

सञ्चार सेवातर्फ सन्तोषजनक प्रगति भइरहेको छ । एक दुइ दुर्गम जिल्लाबाहेक अधिराज्यका सबै जिल्लामा आकाशवाणी स्थापना गर्ने कार्य समाप्त भइसकेको छ । अन्तर्राष्ट्रिय दूर सञ्चार सेवालाई अझ छिटो र सुलभ बनाउन आधुनिक यन्त्र तथा उपकरणहरू जडान गर्ने र मुख्य शहरहरूमा स्थानीय टेलिफोन सेवाको स्थापना गर्ने कार्यक्रम प्रारम्भ गरिनेछ । हुलाक सेवालाई विस्तार गर्नुभन्दा यसको सुसंगठनतर्फ बढी ध्यान दिइनेछ ।

देशको शहरी र ग्रामीण क्षेत्रमा विद्युत् शक्ति उपलब्ध गराई कृषि एवं औद्योगिक विकासमा सहायता पुऱ्याउन र जलस्रोतको विकास गरी राष्ट्रिय आयमा वृद्धि ल्याउन आगामी वर्ष कनकाई जलविद्युत् योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक कदम चालिनेछ र हेटौँडा गण्डक प्रसारण लाइनको निर्माण शुरु गरिनेछ ।

केही समयभित्रै देशमा रहेका असंख्य ग्रामीण जनता सबैले नै केही मात्रामा भए पनि स्वास्थ्योपचारको लाभ उठाउन सकून् भन्ने हेतुले आगामी वर्षदेखि बहुउद्देश्यीय हेल्थ पोष्टहरूको स्थापना गर्ने कार्यक्रम प्रारम्भ गरिनेछ । विगत सालहरूमा शुरु गरिएका योजनाहरूलाई अझै विकसित गर्दै लगिनेछ र जनसंख्याको वृद्धिलाई देशको साधनको परिधिभित्र राख्ने उद्देश्यले लागू गरिएको परिवार नियोजनलाई अझै प्रभावकारी ढङ्गबाट चलाउने व्यवस्था मेरो सरकारले गर्नेछ ।

पर्यटन विकासको लागि दीर्घकालीन वृहत् योजना तयार गर्ने मेरो सरकारले कदम उठाइसकेको छ । पर्यटनको विकासको सिलसिलामा खासगरी आवास व्यवस्थाको कमीलाई